

sosed kravico in pravi: „glej no, Juri, vsaj tvoj junček bi lahko opravil, meni pa prihraniš toliko pota do starega junca“. Radostno mu Juri vstreže in junček je junaško prvi eksamen opravil, Juri pa dvajsetico prejel, za katero si je kupil zlate vinske kapljice. Junček je potrjen in proglašen za veljaka bika, in vsaki dan ima dovolj vizit.

Revše, katero samo še potrebuje krme in časa, da bi postalo vsaj samo dobro živinče, mora že druge stvariti. Ni čuda, da so novorejena teleta tako silno majhna, skoro nič boljša od kozlet.

Tako peša rod za rod in večinoma imamo se temu zahvaliti, da pri nas tak zelo peša govedoreja.

V tem dragi gospodarji, imate iskati glavni vzrok, za kaj da se vaše krave ne obrejšijo. Tukaj je vzrok, da toliko daljnih potov storite zastoj. Ker je bik oddaljen, treba kravo goniti daleč od doma in huda dolga pot morda v prepekajočem solncu ali hudem dežju je marsikrat nevspeha kriva.

Kaj tedaj storiti?

Pomagaj si sam in pomagano ti bo! Zlat, pa le malo priljubljen pregovor. Sicer nam ministerstvo kmetijstva iz državnih subvencij po kmetijskih društvi lepe podpore za nakup bikov pošilja, pa vendar ne zadostujejo, da bi vse občine imele število krav primerno številu bikov, in sicer takih, ki so za plemo tudi istinito sposobni.

Ker bik služi celi občini, ker je od dobrega plemenskega junca odvisna lepa govedoreja, ali ne bi bilo prav, da bi županstva skrbela za občinskega bika, kakor se to nahaja drugod po svetu in le tem napravam imajo se Švicarji zahvaliti, da je njih govedoreja najbolj sloveča v Evropi. V Švajci imajo ostre postave, katere velijo, da mora občina rediti za vsacih 100 krav enega bika, ki mora biti od posebne živinorejske presojevalne komisije potrjen, da je sposoben za plemo. Ali bi to pri nas, kjer imamo tako zelo zanemarjeno govedorejo, ne bilo tudi jako potrebno in velekoristno?

Že slišim ugovarjati, da to stane zopet denarjev itd. Kaj pa meniš, da boš dospel do boljšega brez truda in stroškov? Koliko potrosijo občine za ceste, šole in za druge stvari, ali bi tedaj bil denar zavržen, s katerim bi občina, ki ima nad 100 krav, kupila žlahnega bika, ki bi zdatno vplival na to, da bi se rod za rod goveje živine zboljšal, s tem pa premoženje v občini pomnožilo.

Koliko škode dela slab bik občini, to moremo presoditi, razen iz navedenega, tudi po tem, da bi kmetje po dobrem biku dobili več teleta, katera bi se za več ceno prodajala. Recimo, da od 100 telet bi se jih redilo 50 za plemo, 50 bi se pa prodalo mesarju. Od onih 50 plemenskih dobimo tudi 50 lepih krav in krepkih volov, ki bodo lep kapital v občini, za vsakega telička pa preračunamo, da bo mesar plačal le 6 gold. več, torej dobí občina leto in dan 300 gold. več za prodana teleta.

Prav tako hočem pokazati še drugo zgubo in škodo, katero imajo živinorejci zaradi slabega bika. Krava je 3krat pri biku bila in vendar še ni breja. Ako tedaj le pol leta pozneje teleti, ali ni zopet v tem velika zguba? Koliko bi mleka, koliko masla in sira več bilo! Z mirno vestjo smemo reči, da zgubi gospodar vsaj 30 gold. dobička. Pri 100 kravah v vasi je tedaj par tisoč goldinarjev škode. Glejte kmetovalci, v takih stvaréh razjeda rak blagostanje vaše.

Ako že toliko stroškov imate v občini, utrpeli boste še te, vsaj le ti vam bodo pripomogli k boljšemu blagostanju, da bodete mogli druge obilne davke zmagati. S pridelovanjem žita si bode malo opomoglo naše go-

spodarstvo, v hlevu še nahaja se zaklad, kateri more, ako ga umemo izkoristiti, našim vpešanim kmetovalcem še na noge pomagati.“

## Gospodarske novice.

\* Šole za pletenje košev namerava ministerstvo kmetijstva vpeljati tudi na Primorskem, za zdaj v Foglianu, kjer že sedaj cvete ta obrtnija. Veliko je vlažnih močvirnih zemljišč, na katerih prav uspešno raste beka, od katere se lahko dobiva veliko gradiva za pletenje. „Gosp. list“ dostavlja tej novici, da tako domačo obrtnijo je treba pospeševati, da ljudstvo dobi za zimo domá kruha, ne pa ga išče po širokem svetu, kakor na pr. naši fantje s hribov gredó v gozde, kjer sicer zaslužijo par goldinarjev, pa jih tudi hitro zabijejo; pri tem pa navadno zbolé in potrti priromajo domov, rodbina, ali če je ta prerевна, občina pa mora za-nje skrbeti. Ali bi se pletenje ličnih košaric, pletenje platna in suknja i. d. ne dalo vdomačiti tudi po naših krajih?

\* Amerikanske goveje živine čedalje več dohaja v Evropo. Iz Londona se poroča, da vsak teden 2 do 3000 goveje živine pride v različne Evropske luke, od kodar gredó po celi deželi po nizki ceni, čeravno je živina lepa in nekatera še predebela.

## Šolske stvari.

### Ponižna poslopja za ljudske šole, ne pa velike palače.

Tudi „Novice“ so že večkrat tožile o tem, da morajo dandanes na kmetih, kjer nove šole delajo, zidati taka poslopja, da so bolj gradovom, kakor navadnim hišam podobna, čeravno so ljudje že z davki tako obloženi, da komaj sopejo. Pravične pritožbe o tako silnih stavbah so prodrle vendar do ministerstva na Dunaj in z razpisom od 27. julija letošnjega leta ukazuje minister tako-le:

„Iz mnogih pritožeb in prošinj sem razvidel, da se pri zidanji in notranji opravi šolskih poslopij premalo gleda na premoženje šolskih občin. Da se tedaj občine ne obtežijo preveč, zaukazujem sledeče: Če je kje kaka stara šolska hiša taka, da ni celó podrtija in se dá popraviti, ni treba gledati na to, če nima dovolj širokih stopnic, dovolj visocih in prostornih sôb, in da niso sobe pri tleh popolno suhe, da bi se zaradi tega kar brž zahtevalo prezidanje ali novo zidanje. Če zavoljo premajhnih sob ni moči dobrega zraka imeti v šoli, naj se dober kup ventilacija (morebiti pri oknih) napravi; če so sobe stare šole premajhne, naj se kaj malega dozida, in če to ni mogoče, naj se blizu šole najame potrebnih sob; močvirnost naj se odpravi s tem, da se stara malta z zidovja odbije in s cementom nadomesti. Kjer celó nobene šolske hiše ni ali kjer je staro poslopje tako, da nikakor ni za ljudsko šolo, naj se tako dolgo, dokler občina ni v stanu brez velicih doklad in dolgov nove šole zidati ali pa stare prezidati, v najem (štant) vzame kaka hiša za šolo ali pa začasno čisto leseno poslopje napravi, katero, če je dobro narejeno, po skušnjah na Švedskem in Norveškem trpi sto in sto let; za revne gorate kraje so take šole popolno dobre. Sploh mora veljati to, da se občinam ne nakladajo presilna bremena, in da se za čas, ko so obložene z drugimi davščinami, odloži zidanje šol.“ —